

Antwoord op een schriftelijke vraag van een gemeenteraadslid

**SCHRIFTELIJKE VRAAG**

Verzoek van:	Carla Dejonghe
Datum:	16.10.23
Gericht tot:	Caroline Lhoir

**Onderwerp:** *onderhoud van voetpaden*

*Geachte Eerste Schepen,*

*Beste mevrouw Lhoir,*

*Eigenaars en huurders zijn ingevolge artikel 22 van het Politiereglement verantwoordelijk voor het onderhoud van de trottoirs, doorgangen en bermen vóór hun woning. Concreet betekent dit onder meer dat zij het onkruid op hun stoep moeten verwijderen en de goten netjes moeten houden.*

*In meerdere straten van onze gemeente gebeurt dat al een tijdje niet meer, onder meer in de François Gaystraat, voornamelijk op de voetpaden gelegen aan de noordkant (zie foto's in bijlage). U werd van dat laatste op de hoogte gebracht door een bewoner van die straat, maar antwoordde nooit op de mail van deze persoon.*

*Dit probleem ligt deels aan de onwetendheid van sommige bewoners, die ervan overtuigd zijn dat dit de taak is van de gemeente. Velen kennen de inhoud van het Politiereglement<sup>1</sup> niet.*

*Vandaar mijn volgende vragen:*

- Hoeveel klachten m.b.t. niet onderhouden doorgangen, trottoirs en bermen hebt u tijdens uw ambt al ontvangen? Van welke aard zijn deze klachten?*
- Wanneer zal u een meertalige sensibiliseringscampagne lanceren (Nederlands-Frans-Engels) om de bewoners er toe aan te zetten hun voetpaden proper te houden? Dit kan bv. via de WoluMag.*
- Welke sancties zijn er verbonden aan het niet naleven van voornoemde verplichting van het Politiereglement? Welke gemeentelijke instantie is hiervoor bevoegd (politie of andere administratieve dienst)?*

<sup>1</sup> Zie p. 17: [https://www.woluwe1150.be/app/uploads/2015/03/rgp\\_mars2020.pdf](https://www.woluwe1150.be/app/uploads/2015/03/rgp_mars2020.pdf)

**BIJLAGE**



## ANTWOORD

Geachte mevrouw Dejonghe,

Dank u dat u deze zaak onder mijn aandacht brengt.

### Achtergrond van het Algemeen Politiereglement

In het **Algemeen Politiereglement** van 2014, dat specifiek was voor Sint-Pieters-Woluwe, werd bepaald dat de verplichting om de voetpaden en bermen te onderhouden "het verwijderen van onkruid en planten" omvatte.

Sinds de herziening van het algemeen politiereglement, dat nu van toepassing is op alle 19 Brusselse gemeenten en van kracht is sinds 1 april 2020, is de term "onkruid" geschrapt en is onkruid wieden als dusdanig niet langer verplicht.

Artikel 22, waarnaar u verwijst, stelt nu expliciet:

§1. De doorgangen, trottoirs en bermen van al dan niet bewoonde gebouwen, alsook gevels, scheidingsmuurtjes, hekken, boomspiegels en bouwelementen die aan de openbare ruimte grenzen, moeten worden onderhouden en in **goede staat** worden gehouden. Deze verplichting valt hoofdelijk ten laste van de eigenaar, de mede-eigenaar, iedere houder van een zakelijk recht op het gebouw, de huurder, de conciërge, de portier, de bewaker en de personen die belast zijn met het dagelijkse onderhoud van de gebouwen.

§2. Deze verplichting beoogt het behoud van de **begaanbaarheid** en de goede staat van de doorgangen, trottoirs en bermen, alsook de veiligheid van de voetgangers, onder andere door het verwijderen van bevuilende en/of gladde materialen en/of producten en de **beheersing van de begroeiing** overeenkomstig de gewestelijke wetgeving en artikel 48 van dit reglement. Goed onderhoud van trottoirs en bermen houdt ook in dat dode bladeren worden opgeraapt, alsook het borstelen en het onderhoud, overeenkomstig de geldende wetgeving, van besneeuwde of beijzelde trottoirs zodat deze slipvrij zijn.

§3. Voetpaden en bermen mogen enkel worden schoongemaakt op de tijdstippen van de dag die het meest aangewezen zijn om de veilige en vlotte doorgang en de openbare rust niet in het gedrang te brengen.

§4. Deze verplichting is niet van toepassing op de delen van de openbare ruimte waar men zand heeft gestrooid om de straatstenen te verstevigen.

Er is dus geen expliciete vermelding van de verplichting om vegetatie langs gevels of op het trottoir te verwijderen. Vanuit dit perspectief zijn de planten die moeten worden verwijderd planten die de begaanbaarheid van het trottoir verhinderen of planten die een trottoir "vuil" maken.

## Biodiversiteit en volksgezondheid

**Over het algemeen** zijn de praktijken en attitudes inzake **biodiversiteitsbeheer** veranderd.

Een mijlpaal was de ordonnantie van 20 juni 2013 betreffende het gebruik van pesticiden en hun verbod op het wieden van trottoirs in het Brussels Gewest.

De voordelen voor het milieu en de gezondheid van omwonenden, werknemers en dieren hoeven niet langer bewezen te worden.

Dit betekent dat de bewoners de verantwoordelijkheid moeten nemen voor het onderhoud van hun voetpaden, zoals vastgelegd in het RGP.

Aangezien het begrip "netheid" subjectief geïnterpreteerd kan worden, kunnen bewoners de aanwezigheid van een paar onkruidjes als hinderlijk beschouwen, een mening die niet altijd gedeeld wordt door hun burens.

## Betreffende klachten

Sinds het begin van mijn mandaat heb ik slechts 2 e-mails ontvangen van de bewoner van de François Gaystraat.

Klachten worden ook ontvangen via :

- De inspectiedienst: ontving er 2 in 2023 (via FixMyStreet of e-mails).
- Politieagenten worden soms benaderd door bewoners. Er is echter geen kwantificering beschikbaar van hun dienst.

## Betreffende de bevoegde autoriteiten en de opgelegde boetes

In theorie kan de **politie** boetes uitdelen, maar de gemeente heeft geen boetes ontvangen, althans niet in de afgelopen 10 jaar.

De **inspectiedienst** kan opmerkingen maken en indien nodig boetes opleggen. Ze werken voornamelijk op basis van klachten.

Als er een onderhoudsprobleem is, stuurt de dienst een eerste brief met het verzoek om de situatie recht te zetten. Als er geen reactie komt, of als de reactie onvoldoende wordt geacht, sturen ze een ingebrekestelling. Als er nog steeds geen reactie komt, vragen ze de gemeentewerkers om in te grijpen (op kosten van de bewoner) en schrijven ze een aanmaning uit met een administratieve boete van maximaal 350 euro. Ter informatie: er is al minstens twee jaar geen dwangbevel uitgevaardigd.

De **Straatagenten** van P.A.J. zijn verantwoordelijk voor het onder de aandacht brengen van bepaalde punten in het Algemeen Politiereglement met betrekking tot de openbare ruimte, waaronder het onderhoud van trottoirs.

Als ze een slecht onderhouden trottoir opmerken, proberen ze eerst contact op te nemen met de bewoner om zich voor te stellen en hem te informeren over de onderhoudsverplichting. Als de bewoner niet aanwezig is, wordt er een flyer in de brievenbus gedaan. Bij een 2e bezoek, als de bewoner geen actie heeft ondernomen, sturen ze de informatie door naar de afdeling Inspectie. Deze situatie is vrij zeldzaam, omdat bewoners meewerken of om uitstel vragen.

## Communicatie

Op het gebied van **communicatie** met de gemeenschap geven we prioriteit aan gerichte en persoonlijke communicatieacties wanneer probleemsituaties in het veld worden waargenomen door personeel op externe missies of aan ons worden doorgegeven via klachten.

De huidige diensten en procedures blijken effectief te zijn in het omgaan met probleemsituaties.

Daarnaast hebben we in het kader van de actie "Heb je je bak" de bewoners herinnerd aan hun verplichting om hun trottoirs in het algemeen te onderhouden.

Tot slot wil ik jullie vertellen over het project "Brusselse wilde plantjes" georganiseerd door Leefmilieu Brussel in samenwerking met Natagora en het Centre d'Ecologie urbaine. Het project omvat

- de organisatie van wandelingen in de 19 gemeenten van het Brussels Gewest om de bewoners uit te nodigen planten te ontdekken en te herkennen die vroeger bekend stonden als "onkruid", om hun kwaliteiten en nut uit te leggen;
- de verspreiding van brochures met uitleg over de meest voorkomende wilde planten op de Brusselse voetpaden;
- een uitnodiging om deze informatie aan te vullen op de door Natuurpunt en Natagora opgezette website "Observations.be", die gebruikt wordt om waarnemingen van natuurliefhebbers te delen en te verspreiden om een repertorium op te stellen van planten- en diersoorten die in België voorkomen.

Bedankt voor uw vraag.

Gedaan in Sint-Pieters-Woluwe, op 13/11/2023

De afgevaardigde schepen,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'De laet', written in a cursive style.

## RÉPONSE (FR)

Chère Madame Dejonghe,

Je vous remercie de me relayer cette question qui retient ma meilleure attention.

### Rappel historique du règlement général de Police (RGP)

Dans le **règlement général de police** de 2014, qui était propre à Woluwe-Saint-Pierre, il était stipulé que l'obligation d'entretien des trottoirs et accotements comprenait "l'enlèvement des mauvaises herbes et plantes".

Depuis la révision du règlement général de police, désormais commun aux 19 communes bruxelloises, et en vigueur depuis le 1er avril 2020, le terme "mauvaise herbe" a désormais été supprimé et le désherbage à proprement parlé n'est plus imposé.

Désormais, l'**article 22** que vous mentionnez prévoit explicitement :

*§1. Les passages, trottoirs et accotements des immeubles habités ou non ainsi que les façades, murets, grilles, pieds d'arbres et éléments divers de construction qui bordent l'espace public doivent être entretenus et maintenus en **bon état de propreté**. Cette obligation incombe solidairement : au propriétaire, au copropriétaire, à tout titulaire d'un droit réel sur l'immeuble, au locataire, au concierge, au portier, au gardien et aux personnes chargées de l'entretien quotidien des lieux.*

*§2. Cette obligation vise à maintenir la **praticabilité** et le bon état des passages, trottoirs et accotements ainsi que la sécurité des piétons, entre autres via l'enlèvement de matériaux et/ou produits salissants et/ou glissants et le **contrôle de la végétation** conformément à la législation régionale et à l'article 48 du présent règlement. La conservation en bon état des trottoirs et accotements suppose également le ramassage des feuilles mortes ainsi que le balayage et l'entretien conformément à la législation en vigueur, des trottoirs enneigés ou verglacés afin de les rendre non-glissants.*

*§3. Les trottoirs et accotements ne peuvent être entretenus qu'aux heures de la journée les plus compatibles avec la sécurité et la commodité du passage et la tranquillité publique.*

*§4. Cette obligation ne s'applique pas sur les parties de l'espace public où on aura répandu du sable pour consolider le pavé.*

Ainsi, il n'y a pas de mention explicite relative à l'obligation d'éliminer la végétation le long des façades ou sur le trottoir. Dans cette perspective, les plantes qui devraient être éliminées sont celles qui empêchent la praticabilité du trottoir, ou encore celles qui rendraient un trottoir "sale".

### Concernant la biodiversité et la santé publique

**De manière générale**, les pratiques et mentalités en matière de **gestion de la biodiversité** ont évolué.

Une étape marquante a été l'ordonnance du 20 juin 2013 concernant l'usage des pesticides, et leur interdiction pour désherber les trottoirs en Région bruxelloise.

Les bénéfices, pour l'environnement et la santé des riverains, des ouvriers, ainsi que des animaux, ne sont plus à prouver.

Cela implique une responsabilisation des habitants vis-à-vis de l'entretien de leur trottoir, fixée par le RGP.

La notion de "propreté" étant sujette à une interprétation subjective, il peut arriver qu'un habitant puisse considérer que la présence de quelques herbes comme une nuisance à ses yeux ; opinion qui pourrait ne pas être partagée par son voisin.

### Concernant les plaintes

Depuis le début de mon mandat, j'ai reçu uniquement 2 emails de la part de cet habitant de la rue François Gay.

Par ailleurs, des plaintes sont transmises via :

- Le Service Inspection : en a reçu 2 en 2023 (via FixMyStreet ou emails).
- Les gardiens de la paix sont parfois interpellés par des habitants. Il n'y a toutefois pas de quantification disponible auprès de leur service.

### Concernant les autorités compétentes et les sanctions prises

En théorie, la **police** peut verbaliser, mais la Commune n'a reçu aucun PV, au moins depuis les 10 dernières années.

Le **service Inspection** peut constater, et éventuellement sanctionner. Ils fonctionnent principalement sur base de plaintes.

En cas de constat d'un problème d'entretien, un premier courrier est envoyé par le service demandant de régulariser la situation. S'il n'y a pas de réaction ou si la réaction est jugée insuffisante, ils envoient ensuite une mise en demeure. S'il n'y a toujours pas de réaction, ils font une demande d'intervention des ouvriers communaux (à charge de l'habitant), et dressent un PV avec amende administrative de maximum 350 €. Pour information, depuis au moins deux ans, aucun PV n'a été dressé.

Les **Gardiens de la Paix de P.A.J.** ont pour mission la sensibilisation au respect de certains points du RGP qui concerne l'espace public, dont l'entretien des trottoirs.

En cas de constat d'un trottoir mal entretenu, ils cherchent d'abord à prendre contact avec l'occupant pour se présenter et l'informer de l'obligation de l'entretien. S'il n'est pas présent, un flyer est mis dans la boîte aux lettres. Lors d'un 2<sup>e</sup> passage, si l'occupant n'est pas intervenu, ils envoient l'information au service Inspection. Cette situation est assez rare car les habitants sont coopérants ou demandent un délai.

### Concernant la communication

Sur le plan de la **communication** communale, nous privilégions des actions de communication ciblée et personnalisée, lorsque des situations problématiques sont observées sur le terrain par des agents en mission à l'extérieur ou nous sont relayées, via des plaintes.

Les services et procédures actuelles s'avèrent efficaces en cas de situation problématique.

De plus, dans le cadre de l'opération "T'as ton bac", nous avons rappelé l'obligation pour les riverains d'entretenir leur trottoir, de manière générale.

Enfin, je vous relaye l'existence du **projet "Fleurs de trottoirs"**, anciennement dénommé "Belles de ma rue", organisé par Bruxelles Environnement en collaboration avec Natagora et le Centre d'Ecologie urbaine. Ce projet comprend :

- l'organisation de balades dans les 19 Communes de la Région bruxelloise pour inviter les habitants à découvrir et reconnaître les plantes anciennement dénommées "mauvaises herbes", afin d'expliquer leurs qualités et utilité ;
- la distribution de brochures explicatives sur les plantes sauvages les plus fréquentes présentes sur les trottoirs bruxellois ;
- l'invitation à compléter ces informations sur le site « Observations.be » mis en place par Natuurpunt et Natagora, qui sert à partager et à diffuser les observations naturalistes pour créer un répertoire des espèces végétales et animales présentes sur le territoire belge.

Merci pour votre question.

Fait à Woluwe-Saint-Pierre, le 13/11/2023

L'échevin délégué,

